

Innst. S. nr. 69

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 23 (2004-2005)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2004-1. halvår 2005

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Resultatene av det nordiske samarbeidet er etter delegasjonens oppfatning mange og gode. Nordisk Råds fagutvalg arbeider opp mot de forskjellige fagministerråd, både ved å kommentere og supplere Nordisk Ministerråds egne forslag til programmer, prosjekter eller retningslinjer. Utvalgene fremmer dessuten egne initiativer som Nordisk Ministerråd må ta stilling til. Ofte vil de endelige resultatene skyldes en pågående prosess mellom regjeringssiden og parlamentarikersiden. Samarbeidet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd blir sjelden omtalt i media, men er likefullt et solid grunnlag som andre bygger videre på - frivillige organisasjoner, nettverk av private foretak og foreninger.

Ofte stilles spørsmålet om det nordiske samarbeidet har mistet sin relevans. På den ene side kan det observeres et stadig tettere samarbeid mellom foretak i de nordiske land. Det nordiske markedet er for mange blitt et hjemmemarked. På den annen side er det et nordisk regjeringssamarbeid som må ta økende hensyn til hva som skjer i EU/EØS og i andre internasjonale organisasjoner hvor de nordiske land inngår i et forpliktende samarbeid. Men dette innebærer ikke at det nordiske samarbeidet er blitt mindre viktig; det tar andre former. Slik skjer det også innenfor det parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd. Med økende internasjonal konkurranse og med en raskere overflytting av negative og positive impulser fra de globale markeder til de nordiske land, er det viktig med parlamentarisk kontakt landene imellom på de ulike fagområder. Den viktigste

garanti for kontinuitet og folkelig innflytelse overfor de nordiske regjeringer, vil være Nordisk Råd.

En etablert samarbeidsstruktur kan alltid forbedres. Så også med det nordiske samarbeid som gjennom årene har vist stor tilpasningsdyktighet med justeringer av organisasjon og arbeidsområder. Dette er et kontinuerlig arbeid om økt konsentrasjon og bedre prioriteringer i arbeidet. Nordisk Råds presidium leder dette arbeidet, og som utenrikskomiteen ga sin støtte til i sin innstilling i 2004. Likeledes reises spørsmålet om Nordisk Råd kan utnyttes på en bedre måte for å øke de nordiske lands innflytelse i Nord-Europa og skape større oppmerksomhet om denne regionen innen EU/EØS-området. Stikkord her er EUs etablerte samarbeidsmønster i Middelhavsområdet som får oppmerksomhet, mens EUs nordlige dimensjon kan vise til beskjedne resultater. Nordisk Råds presidium ønsker at Nordisk Råd skal være en pådriver for samarbeidet i Nord-Europa og ha som mål at Rådet skal være en effektiv organisasjon.

To saker peker seg ut i året som er gått: Økt interesse for nordområdene og dialogen mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium.

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd søker å øke interessen for nordområdene. Etter de baltiske lands medlemskap i NATO og EU, gjør Nordisk Ministerråd en sterkere satsning i Nordvest-Russland. Nordisk Råd arrangerte i april 2004 en konferanse med god russisk deltakelse om den nordlige dimensjon. I august 2004 var Stortinget og delegasjonen vertskap for Den parlamentariske østersjøkonferanse. Stortingets president foreslo å omdanne det parlamentariske østersjø samarbeidet til en parlamentarikerforsamling for Nord-Europa med Nordisk Råd som den drivende kraft. Dermed skulle ett organ behandle saker for Barentsregionen og Østersjøregionen. På grunnlag av delegasjonens melding til Stortinget i 2004 har utenrikskomiteen bedt Regjeringen om en vurdering av en slik forsamling i stortingsmeldingen om nordisk samarbeid som er

fremmet i 2005. På parlamentarisk hold har denne ideen ikke vunnet større gjenklang.

Stortinget og Nordisk Råd holdt i juni 2005 i Bodø Den andre Barents-parlamentarikerkonferanse hvor temaene var samarbeid i Nord-Europa, bærekraftig utvikling og økonomisk aktivitet i Barentsregionen, samt urfolkens rolle og vilkår i Barentsregionen. Et sluttdokument ble utarbeidet. Delegasjonen kommer til å invitere til oppfølgingsmøte i begynnelsen av 2006 med bl.a. deltakelse av parlamentarikere fra landene i Barentsregionen og i Østersjøregionen. Dessuten vil også det regionale nivå i Barentssamarbeidet bli invitert. Etter delegasjonens oppfatning er det viktig å få etablert en god struktur for et parlamentarisk samarbeid i nord, gjøre en klar prioritering av samarbeidsområder samt foreta en avklaring til det eksisterende parlamentariske samarbeid i Arktis og i Østersjøregionen. Nordisk Råd bør være den drivende kraft i dette arbeidet.

Siden mai 2004 har det pågått en dialog mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium om økt effektivitet i Nordisk Råd, en bedre og klarere forankring av Nordisk Råds arbeid i de nasjonale parlamentene, koordinering av Rådets møteplaner med de nasjonale parlament, samt tydeligere å involvere parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium dersom det i et nasjonalt parlament tas sikte på budsjettendringer som får store konsekvenser for Nordisk Råd. De nordiske parlamentspresidenter utså Stortingets president som sin talsmann. På møte i Bodø 29. juni 2005 vedtok Nordisk Råds presidium et notat med åtte punkter. Talsmannen kunne for sin del slutte seg til alle punkter med unntak av punktet knyttet til Nordisk Råds engasjement i EU/EØS-relaterte saker. I hans sluttrapport til sine kolleger blir det, med henvisning til parlamentspresidentenes møte på Fyn, pekt på at det er åpenbart at samtalene om Nordisk Råds aktiviteter utover Norden og Nordens nærområder bør føres videre.

Delegasjonen vil peke på at dialogen mellom parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium har vært klarleggende for begge sider. Delegasjonen anser at talsmannens sluttrapport utgjør en god basis for det videre parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd og med forankringen av Rådets arbeid i de nasjonale parlamentene. Delegasjonen vil imidlertid fremholde at den ikke oppfatter setningen "å forholde seg til EU/EØS-dagsordenen" i presidiets notat fra Bodø som at Nordisk Råd skulle være noe koordinerende organ av EU/EØS-saker de nordiske parlamentene imellom. Det må imidlertid være legitimt for Nordisk Råd å følge viktige saker som tas opp i EU og drøfte disse i sine organer. Det vil bli holdt årlige møter mellom parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium.

Stortinget valgte den 19. oktober 2004 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Odelstingets visepresident Berit Brørby
Storingsrepresentant Jens Stoltenberg
Storingsrepresentant Aud Gaundal
Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Storingsrepresentant Britt Hildeng
Storingsrepresentant Anne Berit Andersen
Storingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve
Storingsrepresentant Trond Helleland
Stortingets visepresident Inge Lønning
Storingsrepresentant Raymond Robertsen
Storingsrepresentant John I. Alvheim
Storingsrepresentant Øyvind Korsberg
Storingsrepresentant Thore A. Nistad
Storingsrepresentant Inge Ryan
Storingsrepresentant May Hansen
Storingsrepresentant Lena Jensen
Storingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad
Storingsrepresentant Jan Sahl
Storingsrepresentant Arne Lyngstad
Storingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Ved delegasjonens konstituering 19. oktober ble Odelstingets visepresident Berit Brørby og storingsrepresentant Arne Lyngstad valgt til henholdsvis delegasjonens leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
Storingsrepresentant Trond Helleland
Stortingets visepresident Inge Lønning
Storingsrepresentant John I. Alvheim
Storingsrepresentant Inge Ryan
Storingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

På Rådets 56. sesjon i Stockholm i november 2004 ble fordeling på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)
Berit Brørby (A)
Inge Lønning (H)
Jan Sahl (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)
Britt Hildeng (A)
Lena Jensen (SV)
Rune J. Skjælaaen (Sp)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)
Jens Stoltenberg (A)
Arne Lyngstad (KrF), leder
Anne Berit Andersen (H)
Trond Helleland (H)

Miljø- og naturressursutvalget (16 medlemmer)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Inge Ryan (SV)
Øyvind Korsberg (FrP)

Velferdsutvalget (15 medlemmer)
Aud Gaundal (A)
Elisabeth Røbekk Nørve (H)
May Hansen (SV)
John I. Alvheim (FrP)
May-Helen Molvær Grimstad (KrF)

Næringsutvalget (14 medlemmer)
Raymond Robertsen (H)
Thore A. Nistad (FrP)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)
Aud Gaundal (A)
Raymond Robertsen (H) leder

Valgkomiteen (7 medlemmer)
Berit Brørby (A)
Arne Lyngstad (KrF)

Storingsrepresentant Trond Helleland ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. januar 2005-31. juni 2006.

Storingsrepresentant Arne Lyngstad ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med stortingsrepresentant Trond Helleland som suppleant for årene 2005 og 2006.

På grunn av forfall til delegasjonen møtte varamedlemmene Bendiks H. Arnesen (A) og Åge Konradsen (H).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Tove Nyhus og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Eli Årdal Berland og Finn Martin Vallernes, fra Sosialistisk Venstreparti, Bjørn Lothe, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuel-

sen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, viser til at Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlamenter og, for Nordisk Ministerråds vedkommende, regjeringer. Samarbeidet er basert på Helsingfors-avtalen av 1962 med senere endringer.

Komiteen har merket seg de aktiviteter som har vært i året som har gått, og vil spesielt påpeke den økte interessen for nordområdene og dialogen mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium.

Komiteen ser positivt på den dialog som har vært mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium med tanke på å få til økt effektivitet i Nordisk Råd, og en bedre og klarere forankring av Nordisk Råds arbeid i de nasjonale parlamentene.

Komiteen vil likevel påpeke at samarbeidet krever revitalisering og fornyelse dersom det skal overleve i fremtiden, og at det kreves nytenkning og aktive grep for å få dette til.

Komiteen vil i den forbindelse vise til behandlingen av St.meld. nr. 43 (2004-2005) Nordisk samarbeid og de merknader som fremgår i innstillingen til denne.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 23 (2004-2005) - om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2004-1. halvår 2005 - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 14. desember 2005

Olav Akselsen
leder

Øyvind Vaksdal
ordfører

